

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ประสิทธิภาพการจัดการของโรงสีข้าวของสหกรณ์ การเกษตรในภาคเหนือของประเทศไทย	
ผู้เขียน	นางสาวนุชจรี ปิมปาอุด	
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)	
คณะกรรมการที่ปรึกษา	ผศ.ดร.เยาวเรศ เชาวนพูนผล ศ.เกียรติคุณ ดร.อารี วิบูลย์พงศ์	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การจัดตั้งโรงสีข้าวของสหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสมาชิกของสหกรณ์ ทั้งเป็นแหล่งรับซื้อข้าวเปลือก และให้ราคาที่ยุติธรรมแก่เกษตรกร แต่การดำเนินงานของโรงสีข้าวสหกรณ์ส่วนใหญ่จะสีข้าวไม่เต็มความสามารถเนื่องจากมีวัตถุดิบข้าวเปลือกไม่เพียงพอ จึงอาจกล่าวได้ว่าโรงสีข้าวไม่มีการดำเนินงานอย่างเต็มความสามารถ การศึกษาครั้งนี้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะทั่วไปของโรงสีข้าวของสหกรณ์ 2) ศึกษาต้นทุนการสีข้าวของโรงสีข้าวของสหกรณ์ 3) ศึกษาประสิทธิภาพการสีข้าวของโรงสีข้าวของสหกรณ์ และ 4) ศึกษาประสิทธิภาพการจัดการโรงสีข้าวของสหกรณ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงสีข้าวของสหกรณ์การเกษตรในภาคเหนือของประเทศไทยจำนวน 15 แห่ง ในการประมาณค่าประสิทธิภาพการสีข้าวและประสิทธิภาพการจัดการของโรงสีข้าวของสหกรณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์เส้นห่อหุ้ม พิจารณาด้านผลผลิต ภายได้เงื่อนไขข้อใดก็ตามผลตอบแทนต่อขนาดผันแปร

ผลการศึกษาพบว่าโรงสีข้าวสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นโรงสีข้าวขนาดกลาง การสีข้าวจะสีตามปริมาณคำสั่งซื้อของลูกค้า โดยผลผลิตส่วนใหญ่จะจำหน่ายให้กับสมาชิกของสหกรณ์ และจำหน่ายให้กับพ่อค้าข้าว บางสหกรณ์สีข้าวให้กับบริษัทเพื่อจำหน่ายในตราสินค้าของบริษัทนั้นๆ ในขั้นตอนการสีข้าวของโรงสีข้าวของสหกรณ์ พบว่ามีต้นทุนเฉลี่ย 18,036 บาทต่อตัน มีผลตอบแทนเฉลี่ย 18,243 บาทต่อตัน และมีผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย 207 บาทต่อตัน

ส่วนผลการศึกษาประสิทธิภาพการสีข้าวของโรงสีข้าวของสหกรณ์ พบว่าโรงสีข้าวของสหกรณ์มีประสิทธิภาพการสีข้าวอยู่ในระดับสูง แต่สำหรับโรงสีข้าวของสหกรณ์ที่ไม่มีประสิทธิภาพในการสีข้าว นั้น สามารถปรับปรุงการสีข้าวให้มีประสิทธิภาพได้โดยการพัฒนาการสีข้าวให้ได้ปริมาณข้าวต้นเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6 และโรงสีข้าวควรลดการใช้ปัจจัยการผลิต ได้แก่ จำนวนพนักงาน และค่าเสื่อมราคา ในด้านการดำเนินงานพบว่านอกจากโรงสีข้าวสหกรณ์ส่วนใหญ่มีการประกอบธุรกิจการแปรรูปข้าวเปลือกแล้ว ยังมีธุรกิจการรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร และบางแห่งมีธุรกิจแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดการของโรงสีข้าวของสหกรณ์ พบว่าโรงสีข้าวของสหกรณ์มีประสิทธิภาพการจัดการอยู่ในระดับสูง ส่วนโรงสีข้าวของสหกรณ์ที่ไม่มีประสิทธิภาพการจัดการ สามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพได้ หากสามารถเพิ่มรายได้จากการดำเนินธุรกิจเฉลี่ยร้อยละ 3.37 และลดต้นทุนในการดำเนินงาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงสีสหกรณ์ส่วนใหญ่ยังมีโอกาสเพิ่มประสิทธิภาพได้อีก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	Managerial Efficiency of Agricultural Cooperatives' Rice Mills in Northern of Thailand
Author	Miss Nuchjaree Pimpa-ud
Degree	Master of Science (Agricultural Economics)
Advisory Committee	Asst. Prof. Dr.Yaovarate Chaovanapoonphol Advisor Prof. Emeritus Dr.Aree Wiboonponge Co-advisor

ABSTRACT

The establishment of cooperative rice mills is intended to help members of the cooperative, which as a source of paddy and provide fair prices to farmers, but the operations of cooperative rice mills are limited in the quantity that is not enough. It can be said that rice mills could not reached maximum production capacity because of insufficient raw materials. This study had objective 1) to study characteristics of rice mills 2) to study costs of milling process 3) to study efficiency in milling and 4) to study managerial efficiency of the agricultural cooperatives' rice mills in the northern of Thailand. The data were collected from 15 agricultural cooperatives' rice mills in northern Thailand. This study applied Data Envelopment Analysis (DEA) and Input-Oriented model under variable return to scale condition to estimated milling and managerial efficiency.

The results found that the most cooperative rice mills were medium rice mill size. The agricultural cooperatives' rice mills were milling according to customer order. The most of the products were sold to cooperative members and local market, some cooperative rice mill produced rice products for direct sale company with their own brands. In the milling process, the average cost was 18,036 baht per ton. The average revenue was 18,243 baht per ton and net revenue was 207 baht per ton. The efficiency of milling found that the average efficiency score was high level but the inefficiency mills can be improve by developing process in milling to increased output 6 percent and reduced inputs such as employees and depreciation. The most agricultural cooperatives' rice

mills also had the other businesses were agricultural products collection and agricultural processing. The managerial efficiency of rice mills revealed that average efficiency score was high level and inefficiency mills can be improve by increased revenue was average 3.37 percent and should be decreased operating cost. The results showed that the most of cooperative rice mills still have opportunity to improve their productivity.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved